

Poroč. Vzhodnoalp.-dinar. dr. preuč. veget. 14
 Mitteil. Ostalp.-dinar. Ges. Vegetationsk. 14
 Comun. Soc. stud. veget. Alp. orient. dinar. 14

Ljubljana 1978

PRILOG POZNAVANJU ZAJEDNICE *JUNCO-MENTHETUM LONGIFOLIAE* LOHM. 1953 NA PODRUČJU NOTRANJSKOG U SLOVENIJI

Ljerka MARKOVIĆ

Prije nekoliko godina, na inicijativu uvaženog slovenskog geobotaničara, profesora dr Maksa WRABERA, predloženo je sa strane Slovenske akademije znanosti in umetnosti da se prihvatim fitocenoloških istraživanja ruderalne vegetacije Slovenije. Do realizacije ovog prijedloga za suradnju s Biološkim institutom SAZU došlo je u 1973. godini, kada sam započela s istraživanjima ruderalne vegetacije na području Notranjskog. Istraživanja su još u toku. U ovom prvom prilogu iznose se rezultati istraživanja jedne od utvrđenih zajednica, asocijacije *Junco-Menthetum longifoliae*.

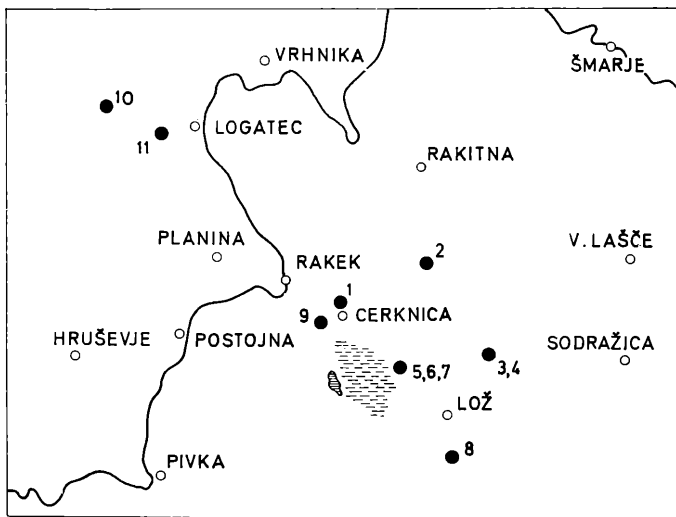
Vegetaciju sveze *Agropyro-Rumicion*, kojoj pripada i istraživana asocijacija, čine primarno prirodne nitrofilne zajednice u obalnom pojasu tekućica, a razvijene su u većem opsegu jedino u donjim tokovima većih rijeka. Sekundarno se ova vegetacija rasprostranila i na antropogenim staništima, kao što su obale kanala i jaraka, udubljena po livadama, povremeno plavljeni pašnjaci, tratine i sl.

U pokrajini Notranjsko vegetacija sveze *Agropyro-Rumicion* ne zauzima veće površine. U visokim, šumom pokrivenim planinskim predjelima nema podnesnih staništa za razvitak ove vegetacije. Ona se razvija samo u nižim dijelovima pokrajine, koje karakteriziraju krška polja i kotline s kratkim nadzemnim tokovima ponornica. U vrlo uskom obalnom pojasu ovdašnjih potoka i riječica vegetacija sveze *Agropyro-Rumicion* zastupljena je uglavnom asocijacijom *Junco-Menthetum longifoliae*, dok su ostale zajednice razmjerno rijetke.

Stanište i rasprostranjenost. Sastojine zajednice *Junco-Menthetum longifoliae* u istraživanom području nalazimo prvenstveno u onim dijelovima vodotoka, koji prolaze kroz naselja ili u njihovoj neposrednoj blizini. U nenaseljenim područjima one su prilično rijetke. Stanište zajednice *Junco-Menthetum longifoliae* predstavljaju viši dijelovi obalnog pojasa tekućica, koji su samo kod visokog vodostaja kratkotrajno poplavljeni. Njihovo je tlo uvijek vlažno, sadrži dosta hranjivih tvari, a izloženo je umjerenom gaženju. Zajednica uspijeva pretežno na sunčanim, a rjeđe na slabo zasjenjenim mjestima.

Zajednica *Junco-Menthetum longifoliae* utvrđena je u Notranjskom na obalama tekućica duž Cerknjskog i Loškog polja, zaravni Bloke i Logaške kotline (sl. 1), na nadmorskoj visini od 500—750 m. Na području Jugoslavije zajednica je dosad poznata u kontinentalnim krajevima Hrvatske, gdje je najbolje razvijena u zapadnim dijelovima (MARKOVIĆ 1969: 171, 1973: 204). Iz-

van naše zemlje poznata je s obala mnogih srednjoevropskih rijeka (LOHMEYER 1953: 73, OBERDORFER 1957: 93), a u novije vrijeme spominje se i u vegetaciji Mađarske (SOÓ 1961: 448), Rumunjske (MORARIU 1967: 239) i DR Njemačke (PASSARGE 1964: 145). Prema OBERDORFERU (1957: 93) glavno područje rasprostranjenja ove zajednice nalazi se u alpskom predgorju i samim Alpama.

Sl. 1. Nalazišta zajednice *Junco-Menthetum longifoliae* na području Notranjskog u Sloveniji

(brojevi uz nalazišta odgovaraju brojevima snimaka u tabeli 1)

Abb. 1. Fundorte des *Junco-Menthetum longifoliae* im Gebiet Notranjsko (Slowenien)

Floristički sastav i grada. Fizionomiju zajednice *Junco-Menthetum longifoliae* u istraživanom području određuje uskolisna metvica (*Mentha longifolia*), koja je većinom i dominantna vrsta njezinih sastojina. Na vlažnijim staništima ponekad se ističe *Epilobium hirsutum* kao dominantna vrsta u zajednici. U toku ljetnih mjeseci, kada je zajednica optimalno razvijena, a većina njezinih biljaka u punom cvatu, mogu se sastojine ove asocijacije već izdaleka zamijetiti po šarenilu boja, od crveno-ljubičastih i ružičastih do žutih i zelenih tonova.

U dobro razvijenim sastojinama ističu se dva sloja, sloj visokih zeleni pretežno busenastog rasta i sloj niskih zeljastih trajnica prostratnog tipa. Gornji sloj izgrađuju vrste *Mentha longifolia*, *Juncus inflexus*, *Epilobium hirsutum*, *Festuca arundinacea*, *Rumex obtusifolius*, *Urtica dioica* i dr. Donji sloj sačinjavaju biljke niskog rasta, prilogle uz tlo. Mnoge od njih posjeduju nadzemne vriježe, pomoću kojih se brzo šire. U tom sloju ističu se vrste *Agrostis stolonifera*, *Ranunculus repens*, *Potentilla anserina*, *Trifolium repens* i druge.

Floristički sastav zajednice prikazan je u tabeli 1 na osnovi 11 fitoceno-loških snimaka, koje potječu iz ovih mjesta:

1. Cerknica — obala potoka Cerkniščica uz Notranjsku cestu, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (20. 8. 1973, 5),
2. Cajnarje (SI od Cerknice) — obala potoka Cerkniščica, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (20. 8. 1973, 11),
3. Nova Vas, Fara (na zaravni Bloke) — obala potoka Bloščica, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (20. 8. 1973, 19),
4. Nova Vas, Fara — obala potoka Bloščica, u sastojini dominira *Epilobium hirsutum* (20. 8. 1973, 20),
5. Žerovnica (na Cerkniškom polju) — obala potoka Žerovščica, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (20. 8. 1973, 25),
6. Žerovnica — obala potoka Žerovščica neposredno uz snimku br. 5, u sastojini dominira *Epilobium hirsutum* (20. 8. 1973, 26),
7. Žerovnica — obala potoka Žerovščica neposredno uz snimku br. 6, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (20. 8. 1973, 27),
8. Pudob (na Loškem polju) — obala potoka Obrh, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (21. 8. 1973, 8),
9. Dolenja Vas pri Cerknici — obala potoka Ribnica, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (22. 8. 1973, 3),
10. Hotedrščica (SZ od G. Logateca) — obala Žejskog potoka, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (24. 8. 1973, 6),
11. G. Logatec, Gorenja vas — obala Črnog potoka, u sastojini dominira *Mentha longifolia* (25. 8. 1973, 1).

Potpunom karakterističnom skupu vrsta pripadaju *Mentha longifolia*, *Juncus inflexus*, *Agrostis stolonifera*, *Agropyron repens*, *Ranunculus repens*, *Carex hirta*, *Polygonum mite*, *Urtica dioica*, *Lythrum salicaria* i *Rumex obtusifolius*. Od dviju karakterističnih vrsta asocijacije mnogo je obilnije zastupljena *Mentha longifolia*. U sastavu zajednice dobro su zastupljene karakteristične vrste sveze i reda (*Agropyro-Rumicion*, *Agrostietalia stoloniferae*). Među njima posebno se ističe *Agrostis stolonifera* koja postiže najviši stepen nazočnosti. Vrste razreda *Molinio-Arrhenatheretea*, uključivši tu i transgresivne vrste, dobro su zastupljene u zajednici. Od njih je najobilnije zastupljen *Ranunculus repens*. U skupini pratilica ističu se nešto većom nazočnošću vrste viažnih staništa (*Polygonum mite* i *Lythrum saicaria*), kao i pripadnici razreda *Artemisietea*.

Tabela jasno pokazuje da notranjske sastojine zajednice *Junco-Menthetum longifoliae* nisu bogate vrstama (ukupno 35). Prosječan broj vrsta jedne snimke iznosi 17. U sastavu zajednice prevladavaju hemikriptofitske vrste, što je i odlika svih zajednica sveze *Agropyro-Rumicion*.

Usporedba florističkog sastava notranjskih sastojina zajednice sa sastavom iz drugih krajeva naše zemlje i Srednje Evrope pokazuje veću sličnost sa srednjoevropskim sastojinama (OBERDORFER 1957: 93), a manju sa sastojinama zapadne Hrvatske (MARKOVIĆ 1973: tabela 4). U dosad istraživanim notranjskim sastojinama nedostaju naime vrste *Pulicaria dysenterica*, *Galega officinalis*, *Mentha pulegium* i *Inula britannica*, koje se javljaju u zapadno-hrvatskim sastojinama. U okviru vegetacije sveze *Agropyro-Rumicion* ove su vrste jače zastupljene u jugoistočnim i istočnim krajevima naše zemlje, tj. u područjima s toplijom i sušom klimom.

Tabela 1 JUNCO-MENTHETUM LONGIFOLIAE LOHM. 1953

Broj snimke (Nr. der Aufnahme)	Veličina snimke u m ² (Größe der Aufnahmefläche in m ²)											Stjepan nazočnost (Stehtigkeitssgrad)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
4	16	8	6	4	6	16	8	6	24	10		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
17	20	18	13	18	20	14	11	21	21	19		
KARAKTERISTIČNE VRSTE ASOCIJACIJE (ASS-KENNTARTEN)												
4.3	4.2	4.2	1.2	3.2	2.2	5.4	5.4	3.2	3.2	4.3		V
	+2							2.2	+2	1.2		II
1.1	+	+	1.2	1.1	(+)	+	2.2	2.2	1.2	1.1		V
+2	1.1	+	+	+	+	1.1	1.1	.	+			III
	2.2	+	1.1	.	1.1	1.1	1.1					III
		+	1.1	+								II
							1.1					II
							+					II
							+					I
							+					I
(+)								.	+			
(+)	+	+	+	+	+	1.1	+	1.1	1.2	1.1		V
	.	+	+	+	+	1.1	.	+	+2	+2		III
1.1	+	+	.	+			+	.		+		III
1.2	+	.	+	+	+		+	+				II
+	+	+	+	+	.	+	+	+	+	+		II
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		II
+	+	+	+	+	.	+	+	.	.	.		II
+	+	+	+	+	.	+	+	.	.	.		I
+	+	+	+	+	.	+	+	.	.	.		I

KARAKTERISTIČNE VRSTE ASOCIJACIJE
(ASS-KENNTARTEN)*Mentha longifolia* (L.) Huds.*Juncus inflexus* L.AGOPYRO-RUMICION,
AGROSTIETALIA STOLONIFERAE*Agrostis stolonifera* L.*Agropyron repens* (L.) PB*Rorippa sylvestris* (L.) Bess.*Festuca arundinacea* Schreb.*Potentilla anserina* L.*Rumex conglomeratus* Murray*Rumex crispus* L.*Ranunculus sardous* Cr.

MOLINIO-ARRHENATHERETEA

Ranunculus repens L.*Carex hirta* L.*Galium mollugo* L.*Poa pratensis* L.*Trifolium repens* L.*Ranunculus acris* L.*Filipendula ulmaria* (L.) Maxim.*Lolium perenne* L.*Dactylis glomerata* L.*Phleum pratense* L.

FRATILICE
(BEGLEITER)

Polygonum mite Schrank																				IV
Urtica dioica L.																				III
Lythrum salicaria L.																				III
Rumex obtusifolius L.																				III
Epilobium hirsutum L.																				II
Lycopodium europaeus L.	+				4.4	+	4.2	+	1.2											II
Poa annua L.		+					2.2		1.1											II
Aegopodium podagraria L.								+	1.1		1.1									II
Angelica sylvestris L.								+												II
Taraxacum officinale Web.																				II
Galeopsis speciosa Mill.																				II
Plantago major L.			+	2.2																I
Polygonum lapathifolium L.																				I
Mentha aquatica L.																				I
Equisetum arvense L.			+																	I

Osim vrsta, koje su navedene u tabeli, nazočne su još slijedeće vrste u snim-
kama (Ausserdem in Aufn.): 1 — Carum carvi L. +, Cichorium intybus L. +, Ga-
lium aparine L. +; 2 — Agrostis gigantea Roth 1.1, Cirsium arvense (L.) Scop. +,
Silene alba (Mill.) E. H. L. Crause +, Stellaria graminea L. +, Achillea millefolium
L. +, Vicia cracca L. +, Fallopia convolvulus (L.) A. Löve +, Mentha verticillata
L. +; 3 — Chaerophyllum aureum L. +, Heracleum sphondylium L. +, Lamium
maculatum L. +; 4 — Caltha palustris L. +, Veronica anagallis-aquatica L. +;
5 — Lolium multiflorum Lam. 1.1, Humulus lupulus L. 1.1, Sonchus asper (L.) Hill.
+ , Lysimachia vulgaris L. +, Chaerophyllum hirsutum L. subsp. hirsutum +;
6 — Armoracia rusticana G. M. & Sch. 1.2, Medicago lupulina L. +, Sinapis arven-
sis L. +; 7 — Senecio erraticus Bertol. 1.1; 9 — Trifolium fragiferum L. 2.2, Ga-
linsoga parviflora Cav. +, Plantago lanceolata L. +, Leontodon sp. +, Echinocloa
crus-galli (L.) PB. +, Odontites rubra (Baumg.) Opiz subsp. rubra +; 10 — Petasi-
tes hybridus (L.) G., M. & Sch. 1.2, Trifolium pratense L. +, Eupatorium cannabinum
L. +, Polygonum hydropiper L. +, Brachypodium sylvaticum (Huds.) PB. +, Scrum-
phularia nodosa L. +; 11 — Myosoton aquaticum (L.) Moench 1.1, Epilobium par-
viflorum Schreb. + Deschampsia sp. +.2, Veronica beccabunga L. +, Glyceria sp. +.

Sažetak

U ovom prilogu opisuje se nitrofilna zajednica *Junco-Menthetum longifoliae* na području Notranjskog u Sloveniji. Ona ovdje predstavlja najviše rasprostranjenu zajednicu unutar vegetacije sveze *Agropyro-Rumicion*, a razvija se uz obale potoka u nižim dijelovima Notranjske, na nadmorskoj visini od 500—750 m, pretežno u neposrednoj blizini naselja. Ukratko se opisuju stanište, rasprostranjenost i floristički sastav istraživanih sastojina zajednice *Junco-Menthetum longifoliae*. Usporedba sa florističkim sastavom iste zajednice iz drugih krajeva naše zemlje i Srednje Evrope pokazuje veću sličnost sa srednjoevropskim sastojinama.

Zusammenfassung

BEITRAG ZUR KENNTNIS DES *JUNCO-MENTHETUM LONGIFOLIAE* IM NOTRANJSKO-GEBIET (SLOWENIEN)

Im Aufsatz wird das nitrophile *Junco-Menthetum longifoliae* aus dem Notranjsko Gebiet (Slowenien) beschrieben. Diese Assoziation stellt in diesem Gebiet die verbreitetste Gesellschaft innerhalb des *Agropyro-Rumicion* dar, sie entwickelt sich entlang der Bäche in niedrigeren Gegenden des Notranjsko-Gebietes, zwischen 500 und 750 m ü. d. M., meistens in unmittelbarer Nähe der Ansiedlungen. Es werden kurz der Standort, die Verbreitung und die floristische Zusammensetzung des *Junco-Menthetum longifoliae*-Bestände behandelt. Der Vergleich mit der floristischen Zusammensetzung dieser Gesellschaft aus anderen Gebieten Jugoslawiens und Mitteleuropas zeigt eine grössere Ähnlichkeit mit den mitteleuropäischen Beständen.

Literatura

- BRAUN-BLANQUET, J., 1964: Pflanzensoziologie. Wien/New York.
- EHRENDORFER, F., 1973: Liste der Gefäßpflanzen Mitteleuropas. Stuttgart.
- ELLENBERG, H., 1963: Vegetation Mitteleuropas mit den Alpen. In: H. Walter, Einführung in die Phytologie, IV, 2. Stuttgart.
- LOHMEYER, W., 1953: Beitrag zur Kenntnis der Pflanzengesellschaften in der Umgebung von Höxter a. d. Weser. Mitt. Flor.-soz. Arbeitsgem. NF 4, 59—76.
- MARKOVIĆ-GOSPODARIĆ, Lj. 1969: O vegetaciji sveze *Agropyro-Rumicion* na području sjeverozapadne Hrvatske. III Kongres biologa Jugoslavije. Knjiga plen. ref. 171. Ljubljana.
- MARKOVIĆ, Lj., 1973: Die Flutrasengesellschaften in der Umgebung von Zagreb. Mitteil. d. Ostalpin.-din. Ges. für Vegetkde. 13, 198—205. Zürich.
- MARTINČIČ, A., Sušnik, F., 1969: Mala flora Slovenije. Ljubljana.
- MAYER, E., 1952: Seznam praprotnic in cvetnic slovenskega ozemlja. Ljubljana.
- MORARIU, I., 1967: Clasificarea vegetatiei nitrofile din România. Contribuții botanice. Univ. »Babeș-Bolyai« din Cluj, Gradina botanica, 233—246.
- OBERDORFER, E., 1957: Süddeutsche Pflanzengesellschaften. Pflanzensoziologie 10, 1—564.
- OBERDORFER, E. et al., 1967: Systematische Übersicht der westdeutschen Phanerogamen- und Gefäßkryptogamen-Gesellschaften. Schriftenreihe für Vegetationskunde 2, 7—62. Bad Godesberg.
- PASSARGE, H., 1964: Pflanzengesellschaften des nordostdeutschen Flachlandes. I. Pflanzensoziologie 13, 1—324.
- SOÓ, R., 1961: Systematische Übersicht der pannonischen Pflanzengesellschaften. III. Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 7, 425—450.
- TÜXEN, R., 1970: Zur Syntaxonomie des europäischen Wirtschafts- Grünlandes (Wiesen, Weiden-, Tritt- und Flutrasen). Ber. Naturhist. Ges. 114, 77—85, Hannover.
- WRABER, M., 1969: Pflanzengeographische Stellung und Gliederung Sloweniens. Vegetatio 17, 176—199.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Mitteilungen der Ostalpin-Dinarischen pflanzensoziologischen Arbeitsgemeinschaft](#)

Jahr/Year: 1978

Band/Volume: [14_1978](#)

Autor(en)/Author(s): Markovic Ljerka

Artikel/Article: [Prilog pohnavanju zajednice Junico Menthetum Longiforaliae Lohm 1953 na podrucj notranjskog u Slovenji 231-236](#)